



דעת זקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה, והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

גיליון מס': 325 פרשת: שלח שבת קודש כ"א סיון תש"פ (13 ביוני 2020 למנינים)



תל-אביב	19:28	20:30	יצאה	ר"ת
ירושלים	*19:11	20:28		
חיפה	19:19	20:32		
באר שבע	19:26	20:28		

*לנוהגים 40 דק' 18:51

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

המשא המרכזי

מורנו הרב חיים רבי שליט"א

הצרות ואת הבעיות יש ללעוס ולאכול ולא להתלונן. בעל ענוה הוא שפל וסבלן (כ"ג ס"ב) שפל כהעלאתו. וזה היסוד של בעל אמונה - שפל וסבלן, אבל בעל גאווה הוא בעל דעה כמו המרגלים, ואלו התוצאות. ורבינו החזון איש זיע"א היה אומר, שהבעיות והקשיים הם משמים, והתביעה מאיתנו שנאכל את הצרות ונלעס אותן, ולא נאמר: "רק שזה יעבור..." בבחינת הצדיקים שהיו מחבבין את הצרות (עי' זכתי יג), ומרגישים שליחות מה' יתברך כל רגע ורגע שהצרה קיימת. ורבינו הסטייפלר זיע"א היה אומר, היסורים הם קשים, אבל הם חסד גדול מה' יתברך, ומי יודע איפה היינו עכשיו בלי הצרות. וזו המשנה במסכת אבות: דע מאין בעת, ולאן אתה הולך, כלומר, בכל דבר ודבר יש תמיד לחשוב כל הצרות נפלו עלי משמים, ולאן אני הולך עם כל זה, הולך בעל אמונה ובשלימות עם ה' יתברך, ומקבל כוחות נפלאים, וסייעתא דשמיא יום יום ושעה שעה.

הכוונה להתבוננות מכפרת על הכל

בפרשה כתוב על מי שנכשל בשגגה בעבודה זרה, שמביא שעירה נקבה דהיינו עז בת שנתה לחטאת. ומבואר בגמרא (סוטה 55), שכולם יודעים שהיא נקבה ושהוא נכשל בשגגה בעבודה זרה, ובזכות הבושה שמתבייש בפני כולם, יזכה לכפרה מעונש גדול כזה, ע"ש. והרי לנו כאן קמיע וסגולה להצלחה, שכאשר סובלים צרות, בעיות וקשיים בחיים, ומכוונים להתבוננות משמים, שהרי כשם שמצוות צריכות כוונה, כך יסורים כשם צריכים כוונה, אז זה מכפר באופן נפלא, וזוכים לביטול הדינים, ומקבלים הרבה חסדים, ועוברים מכסא דין לכסא רחמים. סבלנות של בעל אמונה - דע מאין באת.

סיכום

בעל אמונה עובד על עצמו תמיד - כל יום, כל שעה, כל דקה וכל שניה, וכל ענין ומעשה שעובר עליו, הוא מהרהר לעצמו: "זה משמים", ובזה מרגיש שליחות מה' יתברך, וזה מסלק חרדות, דמיונות, בלבולים, הרגשות, עצבים ויצר הרע. והוא בבחינת "וצדיק באמונתו יחיה" (עי' מכות כד), והחידוש בזה גם על מה שקשור לענינים של בין אדם לחבירו - בעיות עם שכנים, חברים, הולכי דרכים, שלום בית וכיוצא בזה, תמיד אומר לעצמו: "זה משמים!", וזוכה על ידי כך לסייעתא דשמיא להתגבר על הבושות והקשיים, וקמיע האמונה מחזק אותו תמיד, והלואי שנזכה לכך. שבת שלום.

דע מאין באת ולאן אתה הולך

טעות בכתובת

בפרשת השבוע, פרשת שלח לך, אנו רואים דבר מפתיד מאד מאד, כיצד אנשים חשובים כאלו, שכולם אנשים, כולם חשובים, כולם כשרים וכולם נבחרו על ידי משה רבינו ע"ה, יעשו טעות כזו חמורה, ויגרמו במעשיהם שכל הדור ההוא לא יבואו לארץ ישראל - ארץ הקודש. ועל המרגלים עצמם נגזר גזירה קשה עוד יותר והיא שאין להם חלק לעולם הבא (סנהדרין ק"ה). ואף על פי שחזרו בתשובה, והתחרטו חרטה גמורה על מעשיהם, עם כל זאת, כל זה לא התקבל בשמים (עי' משנ"ב ס"י תקפ סק"ח) - ממש טעות בכתובת! ומחמת טעות זו הגיעו רחוק מאד, עד למקום שכבר אין תקנה, אין חזרה ממנו, אין עולם הבא ואין כלום.

מספר שגוי

לבעל גאווה יש דעה משלו, ולכן אין לו הכנעה והתבטלות לדעת תורה, והוא חושב את עצמו לעצמאי, משכיל ומבין, ועל ידי כך הוא נהפך להיות תועבה (עי' סוטה ה). וזה ממש כמו טעות במספר, וכשם שאדם טועה במספר קורה שאין קשר ואין קו, כך אדם שאין לו הכנעה והתבטלות לדעת תורה, ממילא אין לו דעת תורה, ואין לו כח מה' יתברך, וחכמתו מסתלקת ממנו (עי' פסחים ס"א). והעיקר חסר מן הספר, שהרי אם אין לו קשר לתורה, אין לו קשר לה' יתברך.

המרגלים ששלח משה רבינו ע"ה היו בעלי גאווה

בספר הקדוש מסילת ישרים (פסק י"א), מביא בשם הזוהר הקדוש, שהמרגלים דאגו ופחדו על כבודם, שיתכן ובעת כניסתם לארץ לא ימשיכו להיות נשיאים, ויקחו אחרים את מקומם, ע"ש. ועומק הדברים בזה, שכאשר יש לאדם גאווה, ממילא אין לו קשר לתורה, אין לו קשר למקורות ואין לו סייעתא דשמיא. המרגלים שנשלחו על ידי משה רבינו ע"ה, היו צריכים להרגיש שליחות - שלוחו כמותו (קלוזין מ"א) - ואז היו מקבלים כח ממש רבינו ע"ה להצלחה ולסייעתא דשמיא. וכידוע שחכמת המשלח בשליח, ועשיית השליח כעשיית המשלח (עי' תה"כ ס"י קפ"ב סק"א), אולם כאשר באו המרגלים לתור את הארץ, ולבדוק אותה על פי דעת עצמם, ועל פי דעת מה שנראה להם, לא היה להם כל קשר למשה רבינו ע"ה, ואלו התוצאות בעוונותינו הרבים - טעות לדורות, ולדראון עולם.

המרגלים ששלח יהושע היו מצויינים

יהושע בן נון שלח מרגלים - פנחס בן אלעזר וכלב בן יפונה (עי' פרש"י יהושע פק"ב) - שרדפו אחריהם והיו בסכנה גדולה, ובכל זאת הצליחו בתפקידם, וזאת משום שהתנהגו בביטול גמור כלפי הדעת תורה של יהושע בן נון. ולכן השליחות היתה מקורית על פי התורה, וממילא היתה סייעתא דשמיא. והצלחה גדולה, והיה פחד נורא ואיום מעם ישראל בכניסתם לארץ (עי' זכתי קט"ו). וכל זה בא מכח התורה הקדושה, ומכח המשלח בשליח. וזה סוד ההצלחה! ומרומז בזוהר הקדוש (פרשת חוקת דף קע"ג), כל העוסק בתורה, כאילו עומד כל יום בהר סיני, ומקבל את התורה, ע"ש. והכוונה בזה, שכאשר עושים את הכל על פי התורה בלבד - במסירות, באהבה ובאמונה שלימה - ממילא יש קשר וכח גדול מהר סיני להצלחה.

מעפילים מסוכנים

על הפסוק בפרשה: "ויעפלו לעלות אל ראש ההר וגו', וירד העמלקי והכנעני הישב בקר ההוא, ויכנסו ויכתומו עד החרמה", ע"ש. הביא הרמב"ן את פירושו רש"י, מה שאתם עושים אין בזה הצלחה. והאבן עזרא הוסיף, העברת פי ה', אין בה הצלחה, ע"ש. ומוסיף לבאר רבינו אור החיים הקדוש, שאם באמת היו עולים המרגלים באמונה שלימה, כדי לשמוע את ציווי ה', היתה הצלחה, כי ה' יתברך הוא אל רחום וחנון, והיה מקבל מיד את תשובתם, אבל כאשר הם עולים כי אין להם בריא, ואין להם כוונה של הבטחה בה' יתברך ושלימות באמונה שהיה להם בה' יתברך, אז אין להם הצלחה, ואין כלום, ע"ש. כלומר, ביטול גמור של אמונה שלימה, וזהו סוד ההצלחה - לא השכלה, לא הבנה, לא הרגשה של תועלת ולא כלום, אלא אך ורק אמונה שזה רצון ה' יתברך, ואז יש סייעתא דשמיא משמים, וכח גדול להצלחה.

בלע מרור לא יצא

לפעמים האמונה היא קשה ומרה כמו המרור, ישנם עיכובים, בעיות, יסורים, קשיים ולחצים, והאדם מקבל אותם באהבה, ממש כמו מרור בליל פסח, וזאת משום שידוע, מבין ומאמין שהכל משמים, והכל מה' יתברך. וזו העבודה הגדולה להיות בעל אמונה ולא בעל דעה - ליהנות מהמרור, ליהנות מהקושי ולהרגיש שליחות מה' יתברך, שבשמים דורשים ממנו להפעיל את האמונה ולא את ההגיון, ולהתנהג בהתאם - בענוה ובצניעות. ולדעת שכשם שאת המרור אוכלים ולועסים, ולא בולעים מהר, כך את

כמה אתה 'באמת' שווה?

להתענג על ה'

הרב אליהו רבי ראש הכולל

שלום וברכה, מורי ורבותי!

ישנם בני אדם שבכל מאורע אליו הם מגיעים, תמיד מוצאים הם את המקום המתאים להם, את החברה הנוחה לשהות בסביבתה ואת המילה הנכונה לומר.

ישנם אחרים, לעומת זאת, שכאשר מגיעים הם למקום חדש, ובפרט אם הוא לא כל כך מוכר, הם חשים נבוכים, לא יודעים מה לומר ורואים בעיני רוחם את הקהל כולו מצביע עליו בלבם ואומר: "עוד מישהו הצטרף לחבורה בכדי לטרוד את מנוחתנו".

ישנם אנשים אשר לא מסוגלים לדבר בפני קהל - בעגה המקצועית יש להם "פחד במה". ישנם אחרים אשר מסוגלים לדבר, אולם, ישנו סוג שלישי, שיש לו "פחד במה" הפוך. הוא פשוט לא מסוגל שלא לתפוס את מקומו בבמה, ולפרט באוזני הנוכחים את היגיו.

ישנם אנשים שמצליחים לענות על כל הקטגוריות גם יחד. יש להם את הביטחון העצמי המלא בכדי להביע את דעתם ואף לשאת אותה ברמה, אולם במקרים אחרים הם אינם מצליחים להוציא הגה מפייהם. הם חשים נבוכים, מושפלים, חלשים וקטנים עד כדי רעד וחלחלה פנימיים, ובמקרים מסוימים הגוף נענה לאתגר, והראש או המעיים יוצאים במחול של כאבי לחץ.

ממה נובעים הפערים הללו בין האנשים ובינם לבין עצמם? האם באמת הסביבה היא זו שקובעת את היכולת שלך מולה, או שבכלל הבעיה והפתרון נמצאים במקום אחר לחלוטין?

את התשובה לכך אנו רואים בפרשתנו. כאשר יצאו המרגלים מהמדבר ונכנסו לרגל את ארץ כנען - ארץ ישראל, הם עברו ימים לא קלים והרפתקאות לא פשוטות. במהלך התובנות אותן הם פירטו לעם ישראל בחזרתם למדבר, הם אמרו את המילים דלהלן: "וַיְהִי בְעֵינֵינוּ פְּחָגְבִים, וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם" (במדבר יג, לו). ומבאר המדרש (מוכא כהסי במקום) שהם סיפרו כי שמעו את הענקים יושבי כנען אומרים זה לזה "חגבים ראינו בכרם בדמות אנשים". לאמור, ראינו יצורים קטנים בגודל חגבים, אולם דמותם היתה כדמות בני אנוש.

אולם, למרבה הפלא, אנו לא רואים את הניסוח אותו אנו מצפים לראות בהתאם לדיוק האלוקי. לו היינו אנו מנסחים את הפסוק, היינו מנסחים אותו כך: "ונהי בעיניהם כחגבים, וכן היינו בעינינו", ולא "ונהי בעינינו כחגבים, וכן היינו בעיניהם". כי הלא יחסם של אותם ענקים שאמרו זה לזה כי ראו חגבים בדמות בני אנוש, היא זו שגרמה להם לכאורה לחוש כחגבים, ולא להיפך.

אולם, הדיוק האלוקי מעיד בפנינו שלא זו האמת, וההיפך הוא הנכון. דוקא בעקבות תחילתו של הפסוק "ונהי בעינינו כחגבים", מגיע סופו בדמות המילים "וכן היינו בעיניהם". ללמדך, שלא הסביבה קובעת את גודלך ומעמדך, אלא אתה בלבד הוא הקובע לסביבה מהו הגודל, המעמד, הצורה והתוכן, הערכה והיחס להם אתה ראוי.

נואם דגול ככל שיהיה, לו יחל את הרצאתו במבט נבוכ המושפל לקרקע בימת הכבוד, יזכה להתלחשויות ולדיבור בקהל, גם אם הדברים אותם יוציא מפיו יהיו פנינים ומרגליות. לעומתו, מי שיגיע במבט חד וברור אל מול קהל המאזינים וישא את דבריו ברמה, יזכה למנות גדושות של דממה והקשבה מצד האחרונים, משום שהיחס שלך כלפי עצמך הוא המוביל והגורם ליחסם של הסובבים אותך כלפיך.

זה נכון בין נואם לקהל, זה נכון בין בעל לאשתו, בין אבא לילדיו, בין מורה לתלמידיו, ובין היתר בין מרגלים למארחים לא רצויים...

גודלם של המרגלים לא היה אמור להשתנות בעיני הענקים בעקבות ביטחונם העצמי. אולם, במקום המילים "חגבים ראינו בכרם בדמות בני אדם" יכלו הענקים לומר זה לזה: "כי איתנו טבע, נחשים ושרפים, גורילות מזעריות בדמות בני אדם ראינו בכרם".

פעמים רבות ניגש חתן טרי לכבוד הרב, ומספר כי חמותו החדשה מתלוננת באוזני רעייתו החדשה לא פחות, כי בעלה, לאמור, החתן דגן, נראה בחור לא רציני, קל דעת ומזוגזג. התשובה השפויה של הרב אומרת בדרך כלל לאותו חתן, שאם זה מה שחמותו רואה בו, ככל הנראה היא גם צודקת.

לו היית משדר בפני משפחתה של רעייתך את עוצמות הנפש האמיתיות שלך, את תובנות הלימוד ממנו החכמת במהלך השנים, ומעל הכל את יפי

מידותיך הנאצלות, הרי שגם היא היתה רואה זאת בעיני בשר. האשמה, אם כך, נעוצה ותלויה אך ורק בך.

כאשר היו השוטרים מעדכנים את חיילי צבא השם בפרטי המלחמה בפתחה היו עומדים, היו אומרים להם: "מי האיש הירא ורף הלבב ילך וישב לביתו ולא ימס את לבב אֶחָיו כְּלָבָו" (דברים כ, ח). במשנה (סוטה מ"ד ע"א) מובא ההמשך ביתר פירוט: "והיה ככלות השוטרים לדבר אל העם, ופקדו שרי צבאות בראש העם ובעקיבו של עם. מעמידין זקיפין לפנים ואחרים מאחוריהם, וכשילין של ברזל בידיהן, וכל המבקש לחזור הרשות בידו לקפח את שוקיו, שתחילת ניסה נפילה.

כאשר נסים, מתחיל 'אפקט' הנפילה. די בכך שקבוצת חיילים, גם אם היא מצד המנצחים, תפתח במנוסה, הרי שמיד גורמת היא לקרב להיות מוכרע לטובת הצד שכנגד. "אם אתה לא מאמין בעצמך, אין אויב או אוהב בעולם שיאמין בך".

הבשורות הטובות בזה הן שזה גם תורשתי.

אם זכית וקיימת בעצמך את דברי המשנה (פסחתיק ל"ז ע"א) "לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם". ואת דברי הגמרא (קידושין מ' ע"ב) "ולעולם יראה אדם את העולם אחד הכריע את עצמו וכל העולם כולו לכף חייב וחציו זכאי. עשה מעשה אחד לרעה, הכריע את עצמו וכל העולם כולו לכף זכות. ואם עשה מעשה אחד לרעה, הכריע את עצמו וכל העולם כולו לכף חובה". הרי שלא רק חייך יהיו חיים של מוביל ומכריע ברמה של עולם, אל אף חיייהם של יוצאי חלצין בטבעם יהיו כאלה. ילדיך כבר לא יצטרכו ללמוד זאת מתוך מאמרים או שיחות מוסר, אלא יהיה זה להם כטבע שני

(ע"י רמב"ם שמונה פסקים פ"ו/ז).

אבל כאן הערת אזהרה חשובה: מה שאמור לגרום לך להיות מרוצה מעצמך, ובעל ביטחון בפני כל הסובבים אותך, הוא לא סתם 'אימון אישי', 'אגרסיביות חברתית', 'קפיצה למים' ושאר מרעין בישין. שני דברים בלבד אמורים לגרום לך:

הראשון: כאשר אתה עושה את המוטל עליך מבחינה רוחנית וגשמית, לפי כחותיך ויכולותיך. כך שגם אם טעית או כשלת, אתה יודע שלא עשית זאת בזדון או מתוך זלזול. מה שאמור לגרום לך להבין את מקומך ואת יכולותיך, ולא לחשוש מאנשים בעלי הבעה מיושבת ו/או קשוחה יותר.

והשני: ביטחון מלא בה' יתברך "כגמול עלי אמו". כי אם עשיתי ככל יכלתי, ויש לי את ה' יתברך שמלווה אותי יום יום ושעה שעה, הרי שאני יודע שאם זומנתי למקום זה, שעה זו ובחברה זו, זהו המקום המתאים ביותר עבורי ומכאן אני אמור רק לעלות ולהתעלות.

בשיחה לאחינו אברכי הכולל האהובים אמרתי, שאם מגיעים לאירוע בו אין מי שיברך, ואתה היחיד שיש לו מה לומר ולחזק את הקהל. הרי שמוטל עליך לקיים את מאמר חז"ל באבות (פ"ב מ"א) "ובמקום שאין אנשים השתדל להיות איש". ומה קורה אם היצר מתגנב ומעלה חשש שאולי לא תהיה הקשבה, ואולי דברי אינם חכמים במיוחד, ואולי אני לא מספיק מצחיק/ מותח/ חש את הקהל? בכזה מקרה יש להגביה את הקול ולומר את המילים הבאות: "שלום וברכה מורי ורבותי". מכאן, כבר אין דרך חזרה. מכאן, אפילו היצר לא יכול לעצור אותך, כבר התחלת, ועיני כולם תלויות אליך לשמוע את מוצא פיך. ועוד תראה שהם יהנו ויהיה מעניין... בעבר האמינו שמי שימכור במחיר מוזל יצליח יותר, היום משנים אסטרטגיה וכבר המחירים היקרים מצליחים למכור הרבה יותר. זה נובע מכך שכולם מאמינים שמי שלוקח יקר - באמת שווה את זה.

אם אתה ממלא דלק ומציעים לך מכונת קפה, אז המחיר הקטן עלול לשכנע אותך לרכוש את מה שאתה לא באמת צריך. אולם אם אתה מחפש מכונת קפה לבית, ואתה מדמיין את עצמך מתפנק מידי בוקר על קפה "כמו בחנויות", הרי שתחפש בדווקא את המכשיר היקר ביותר, גם אם לא באמת הבנת את ההבדלים בינו לבין המוזל מתחנת הדלק...

יזכנו ה' יתברך לחיות את הדברים ברוחניות ובגשמיות, לחיות על פיהם ו"להדביק" באורחות חיים אלו את בנינו וכל הסובבים אותנו, ונזכה לרב טוב כל הימים.

וברוכים תהיו!

חלה, ואז יטעם מהפת, ויחלק לכל בני המשפחה (ועי' לרבנו החזו"א דמאי סי' טו סק"ה). ויכול גם להפריש חלה במחשבה, ולאחר מכן יטעם מהפת כנ"ל (עי' ב"מ כ"ג). ומאחר ואין שיעור בזה הזמן להפרשת חלה, אם כן אפילו קצת פירוורים מהחלות של שבת, מספיקין עבור הפרשת חלה שבמחשבה. והובא כל זה להלכה בספר דרך אמונה לרבנו הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א (הגלות תרומות ומעשרות פ"ד ס"ק קס"ג), ע"ש.

חז"ל הקדושים (שבת לה.) לימדו אותנו לומר בכל שבת קודש: "עשרתם? ערבתם? הדליקו את הנר!" ומרן השלחן ערוך (סי' כ"ט) הוסיף ללמד אותנו שיש לומר: עשרתם? ערבתם? הפרשתם חלה? ועיין בהגהות הנפלאות איש מצליח (ס"ט).

הפרשת חלה בין ברכת "המוציא" לטעימה

שאלה: אשה שאפתה חלות בבית לכבוד שבת קודש משני קילו קמח. והנה בליל שבת לאחר ברכת "המוציא", קודם הבציעה, צעקה האשה לעבר בעלה: "שכחתי להפריש חלה...", מה עושים כעת?

תשובה: שאלה יפה! ומסתבר שזה כמו "טול ברוך" (בבב"ב טז.), והיינו שאין הפסק בין ברכת "המוציא" לטעימה כשאומר: "טול מפרוסת הברכה", וכן כשאומר:

"תנו אוכל לבהמה", ע"ש. וכן בנדון דידן, יפריש חלה ויכוין לקיים מצות הפרשת חלה, ואז יטעם מהפת, ויחלק לכל בני המשפחה (ועי' לרבנו החזו"א דמאי סי' טו סק"ה). ויכול גם להפריש חלה במחשבה, ולאחר מכן יטעם מהפת כנ"ל (עי' ב"מ כ"ג). ומאחר ואין שיעור בזה הזמן להפרשת חלה, אם כן אפילו קצת פירוורים מהחלות של שבת, מספיקין עבור הפרשת חלה שבמחשבה. והובא כל זה להלכה בספר דרך אמונה לרבנו הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א (הגלות תרומות ומעשרות פ"ד ס"ק קס"ג), ע"ש.

חז"ל הקדושים (שבת לה.) לימדו אותנו לומר בכל שבת קודש: "עשרתם? ערבתם? הדליקו את הנר!" ומרן השלחן ערוך (סי' כ"ט) הוסיף ללמד אותנו שיש לומר: עשרתם? ערבתם? הפרשתם חלה? ועיין בהגהות הנפלאות איש מצליח (ס"ט).

תרומת איברים

שאלה: מה דעת התורה לגבי תרומת איברים, וחתומה על כרטיס "אדיי"?
תשובה: יש בעיות של ניתוח לאחר המוות, ולכן גדולי הרבנים שליט"א אינם מתערבים בנידון. ועדיף לעזור לעם ישראל על ידי עשיית חסד, ושאר דברים של בין אדם לחבירו תמיד, וזה מצוין.

שהוא הגורם לסילוק אור השכינה מבית הכנסת (בב"מ ט"ז פ' מקץ ה"א). ועוד יש להזהר, שכשיוצא מבית הכנסת, ילך לאחוריו כמו בסיום העמידה, וכמו שרבי הלך לאחוריו כאשר היה יוצא מלפני רב יוסף (עי' יומא נ"ט ע"א).

דיבור בין הברכה לטעימה

שאלה: אדם שהתארח בליל שבת קודש אצל משפחה, ובעל הבית שקידש על היין, דיבר שלא מענין הקידוש לאחר הקידוש לפני הטעימה מהכוס. האם יצאו ידי חובת קידוש וצריך רק לחזור ולברך "בורא פרי הגפן", או שיש לחזור על כל הקידוש?

תשובה: כולם יצאו ידי חובת קידוש. ואם הם לא דיברו בין הברכה לטעימה, אף שהמקדש דיבר, מכל מקום הם יכולים לטעום מהיין.

אלא שהמקדש עצמו חייב לחזור ולברך "בורא פרי הגפן", משום שרק הוא דיבר ובני המשפחה מסודרים (ועי' יב"א ח"ח ס"ט כ"ד בהערה, והגהות).

ומכאן, שיש להזהר שלאחר הקידוש אין לדבר ואין לעשות כלום, עד שהמקדש יטעם מן היין (ועי' משנ"ב סי' קס"ג ס"ק נ"ג, והגהות הנפלאות איש מצליח ס"ט).

ספר על גבי ספר, בספרים מודפסים

שאלה: לגבי הדין של הנחת ספרים זה על גבי זה (סי' רפ"ב סי"ט), האם הוא הדין גם בספרים המודפסים? והאם יש הבדל בין ספר חדש לישן?

תשובה: יש להחמיר בזה גם בספרים מודפסים, ואין הבדל בין ספר חדש לישן. וכמובן שיש להקל בכל זה בזמן הזה שהכל נעשה על ידי מחשב. והאריך בזה בספר הלכה ברורה ח"ו (עמ' תע"ד), ע"ש. וזכורני כאשר שימשתי את הגאון רבי שריה דבליצקי זיע"א, הוא היה מעורר תמיד שספר פלוני לא יהיה על ספר אחר.

הפרשת חלה בין ברכת "המוציא" לטעימה

שאלה: אשה שאפתה חלות בבית לכבוד שבת קודש משני קילו קמח. והנה בליל שבת לאחר ברכת "המוציא", קודם הבציעה, צעקה האשה לעבר בעלה: "שכחתי להפריש חלה...", מה עושים כעת?

תשובה: שאלה יפה! ומסתבר שזה כמו "טול ברוך" (בבב"ב טז.), והיינו שאין הפסק בין ברכת "המוציא" לטעימה כשאומר: "טול מפרוסת הברכה", וכן כשאומר: "תנו אוכל לבהמה", ע"ש. וכן בנדון דידן, יפריש חלה ויכוין לקיים מצות הפרשת

להמשיך באמירת המזמור תוך כדי עניית הקדיש

שאלה: מי שנמצא בשיר של יום ושומע קדיש, האם יכול להמשיך באמירת המזמור תוך כדי שהוא עונה, גם בחצי הראשון של הקדיש?

תשובה: יש לענות מבלי להמשיך באמירת המזמור, אלא להתרכז, לשמוע ולענות אמן בכוונה. ואסור אפילו להרהר בדברי תורה (משנ"ב סי' טו סק"א). אולם אחרי החצי קדיש שפיר דמי, ואין צריך להמתין עד לסוף הקדיש.

הנחת תפלין של ר"ת קודם תפלין של רש"י

שאלה: מה הדין להניח תפלין של ר"ת לפני התפלה קודם תפלין של רש"י, כדי לחסוך בזמן?
תשובה: מותר, ואין בזה בעיה.

הכוונה הראויה בכניסה וביציאה מבית הכנסת

שאלה: מה צריך אדם לכוין בשעה שהוא נכנס לבית הכנסת, או כאשר הוא יוצא מבית הכנסת?

תשובה: כאשר אדם נכנס לבית הכנסת, מצוה עליו לכוין ולקיים את הפסוק "ומקדשי תראו". אמנם נכון שפסוק זה נאמר על בית המקדש, אולם חז"ל הקדושים דורשים כן גם על בית הכנסת ובית המדרש (עי' מגילה כ"ג). והובא כן להלכה (עי' משנ"ב סי' קנ"א סק"א). והרמב"ם בספר המצוות (מ"ע כ"א) מנה מצוה זו בתוך תרי"ג המצוות, ע"ש.

וכדאי לדקדק בזה על ידי עזרת הגבאים, ששימו בכניסה לבית הכנסת מודעה קבועה, ובה כתוב שיש לכוין לקיים מצות עשה מן התורה "ומקדשי תראו". ודבר זה משפיע על הנכנסים שינהגו בכובד ראש בבית הכנסת, וכך לא ידברו בטלפון, לא יאכלו וישתו, ולא כלום, אלא יהיה שם רק כבוד שמים.

והוסיף רבנו הבן איש חי (פ"ק מ"ז), שצריך אדם להתעכב מעט כשנכנס לבית הכנסת, ולהראות את עצמו שהוא ירא וחרד ומזדעזע להכנס להיכל מלכו של עולם. ויאמר בהליכתו למקומו את שלושת הפסוקים המפורסמים: "ה' צבאות וכו'".

וכשיוצא מבית הכנסת, ישתדל שלא לצאת עד סיום כל התפלה ממש, דהיינו עד סוף הקדיש האחרון (כה"ח סי' קנ"א סק"א). וגם יאמר ביציאתו את שלושת הפסוקים של "ה' צבאות וכו'", שהם כנגד שלושה אבות אשר מפיהם אנו חיים (עוד יוסף חי פ' כי תשא הלכה כ"ז). וצריך אדם להזהר שלא יצא ראשון מעשרה האחרונים, מפני